

[Handelsministeren]

varmeudbygning skal realiseres, men den får også betydning for andre energikilders indplacering i energiforsyningen.

Den videre udbygning af forsknings- og udviklingsprogrammerne for at sikre maksimalt udbytte af bl. a. de vedvarende energikilder kan ligeledes – især på længere sigt – bidrage til styrkelse af forsyningsikkerheden; men også her er nøgleordene »bidrage til den samlede målsætning«.

Må jeg slutte med at sige, at landet står over for et alvorligt problem af stor rækkevidde for samfundet. Nogle vil måske opfatte det som overdramatisering; men jeg vil personlig ikke vige tilbage for at betegne situationen som i værste fald velfærdstruende i karakter og omfang.

Jeg vil her gerne henvise til den under stort tidspres udarbejdede foreløbige udtalelse fra energirådet, som samtidig hermed er tilgået tinget, og hvori det konkluderes, at rådet i betragtning af den globale forsynings-situation på energiområdet fremhæver den hastende karakter af virkeliggørelsen af de nu fremlagte planer og projekter såvel som andre dele af den samlede energiplan.

Jeg henstiller, at man fra alle sider under de kommende ugers behandling af det gennem en omfattende arbejdsindsats tilvejebragte materiale forsøger at tage meninger og holdninger op til revision med sigte på at nå frem til et samlet resultat, som kan formindske og sprede de forsyningsmæssige risici, som vi står over for, og således sikre samfundet de helt nødvendige energitilførsler.

Vi er nok sent på vej, og det er ikke forsvareligt at udskyde de store energipolitiske beslutninger, der nu lægges op til.

Formanden:

Den redegørelse, som handelsministeren nu har givet, vil komme til forhandling her i tinget onsdag den 18. april i år.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Tredje behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om ejerlejligheder [af Kirsten Jacobsen (FP), Keld Andersen (KF) m. fl.].

(Lovforslag nr. L 61. Fremsat 26/10 78. Første behandling 10/1 79. Betænkning 22/3 79. Anden behandling 27/3 79).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Kirsten Jacobsen (FP):

Det forslag til ændring af ejerlejlighedsloven, som er fremsat af fremskridtspartiet og det konservative folkeparti, har jo fået en noget mærkelig modtagelse både her i salen og i boligudvalget.

Hvis jeg skal prøve på at vurdere det, så må jeg sige, at dette virkelig er et typisk eksempel på dårlig lovgivning. Jeg synes næsten, man kan tillade sig at sige, at det efterhånden er blevet mere reglen end undtagelsen, at dette folketing vedtager lovgivning, som er teknisk uforsvarlig.

I går så vi, hvordan regeringen nedstemte et ændringsforslag, som kun havde det ene formål at gøre det helt klart, hvad en bestemt lovparagraf betød. I dag vil vi se det samme. Hvis regeringen ellers holder sammen på tropperne, så vil vi se, at man nedstemmer et lovforslag, som kun har ét eneste formål, nemlig at klargøre og fastslå den fortolkning af loven, som boligministeriet hidtil har givet udtryk for.

Jeg synes, det er meget betænkeligt, at boligministeren udtaler, at når juraen støder sammen med politikken, så vinder politikken. Det burde være sådan, at det var dette folketings fornemste opgave at lovgive på en måde, så man ikke bagefter skulle have domstole eller forskellige politiske partier til at finde ud af, hvad egentlig meningen var med en lovtekst. Det burde være vores fornemste opgave herinde at vedtage love, som var forståelige ikke kun for dem, der har vedtaget dem, men også for dem, de skal gælde for. Jeg synes nok, det burde være sådan, at man i hvert fald bestræbte sig på, at når man havde en eller anden politisk opfattelse, så sørgede man for, at denne politiske opfattelse blev udmøntet i en lovtekst, som gav helt klart udtryk for den opfattelse, der lå bagved. Jeg synes også, det er betænkeligt, at boligministeren kan sige, at det, vi gør her,

[Kirsten Jacobsen]

det er faktisk, at vi erstatter en politisk uklarhed med en juridisk uklarhed.

Hvis man ser på fremgangsmåden ved dette lovforslags behandling, så er den jo også højst usædvanlig. Jeg tror, det er første gang overhovedet herinde i folketinget, at vi har været ude for, at boligministeriet begynder at skrive udkast til udvalgets betænkning – det er bilag nr. 1 til lovforslag nr. L 61. Boligministeren har ganske vist siden sagt, at det var bare sådan en juridisk servicevirksomhed over for boligudvalget; men jeg tror nok, at det reelle i det er, at man ønskede at fortælle boligudvalgets flertal, hvordan boligministeriet gerne ville have dette forslag forkastet.

Når man ser på betænkningen til forslaget, så forekommer det jo også højst besynderligt, at regeringen ikke ønsker at stemme for et forslag, der alene har til formål at fastholde gældende retstilstand. Sådan skrev boligministeriet selv i det omtalte bilag nr. 1. Samtidig ser vi i betænkningen et mindretal, nemlig VS og kommunisterne, som indstiller forslaget til forkastelse, fordi de ikke ønsker at ændre gældende retstilstand.

Alene disse to bidrag til betænkningen burde vel sige boligministeren, at der er noget galt, og så må vi altså, hvad enten vi synes om det eller ej, se at få hugget denne knude over. Det er jo også baggrunden for, at folketingets ombudsmand har henstillet, at man skaber klarhed om denne paragraf, og at man fastslår her i folketinget, hvad gældende retstilstand egentlig er.

Fremskridtspartiet og det konservative folkeparti er fuldstændig enige med boligministeren i, hvordan den gældende retstilstand er. Vi er enige med boligministeren i, at sociale boligselskabers lejligheder efter tvangsauktion eller salg i øvrigt naturligvis kan udstykkes efter ejerlejlighedslovens regler. Det er baggrunden for forslaget, og det er alene baggrunden for forslaget.

Og hvad er så det resultat, vi kommer frem til efter denne afstemning? Det er, at først fastslår boligministeriet og boligministeren i betænkningen, at den gældende lov skal fortolkes således, at de almennyttige boligselskabers lejligheder naturligvis kan udstykkes efter en tvangsauktion, men så stemmer S og V imod en ændring af paragraffen, som kun har dette ene indhold, intet andet. Og bagefter – og det er det allermorsomste af det – når forslaget er nedstemt, så vil boligministe-

ren gå over i sit boligministerium, og så vil han fastslå, at forslaget gælder alligevel, selv om det er nedstemt her i folketinget. Det bliver den helt groteske situation, vi kommer ud for.

Jeg tror egentlig, at vi her virkelig har en sag, som kommer til at blive et skoleeksempel på universitetet, når man i fremtiden skal til at undervise jurastuderende i, hvordan virkelig dårlig lovgivning er. Jeg synes, det kunne have været meget morsomt at spørge hr. Ole Espersen, hvordan han vil forklare sine elever baggrunden for, at han som professor i jura kan stille sig op her i folketinget og stemme imod et forslag, som han bagefter går ud og fortæller skal gælde alligevel. Jeg synes egentlig, det ville være morsomt.

Jeg kan acceptere enhver politisk opfattelse, og jeg kan acceptere, at man kæmper for at ændre en sag i en bestemt politisk retning. Men jeg kan ikke acceptere, at dette folketing ikke sørger for, at den lovgivning, man vedtager, er i overensstemmelse med den politiske opfattelse, som ligger til grund for den, og jeg kan i hvert fald slet ikke acceptere, at man gør det helt bevidst, fordi det er mest praktisk af politiske grunde. Jeg mener, og det troede jeg egentlig at boligministeren var enig med mig i, at vi skal gøre vores yderste for at bestrebe os for at tydeliggøre boliglovgivningen. Den er tåbelig nok i sig selv, og den er vanskelig nok at forstå. Det sagde boligministeren allerede, da han tiltrådte sit embede.

Jeg tror, at boligministeren fik megen goodwill både her i folketinget og i befolkningen, den dag boligministeren ærligt sagde: vi har lavet noget møg, det indrømmer vi, og vi er ikke større mennesker, end at når vi har gjort det, så ændrer vi det. Hvis boligministeren havde fastholdt denne opfattelse, så tror jeg, at befolkningen ville have haft langt større respekt for boligministeren, end den kan have efter denne juleleg. Jeg ved godt, at boligministeren selv smiler ad det, for han kan jo heller ikke lide det, han er ærlig talt et redeligt menneske, og han synes, det er noget møg, men hvis man havde gjort, som man sagde til at begynde med: vi har lavet noget møg, og så ændrer vi det, så havde jeg i hvert fald haft større tiltro til, at boligministeren også mente, at det var noget, vi skulle gøre i fremtiden.

[Kirsten Jacobsen]

Jeg synes egentlig, at folketingets medlemmer må få en meget mærkelig smag i munden efter behandlingen af dette forslag. Jeg tror – og det er det helt reelle – at det, folketinget gør ved at stemme imod dette forslag og bagefter gå ud og fortælle befolkningen, at det gælder alligevel, det er, at folketinget gør sig selv til grin. Vi går rundt og siger, at befolkningen mister respekten for folkestyret, og hvad er det så, vi selv gør? Vi giver dem alle mulige rimelige chancer for at sige det med rette. Hvordan skal man egentlig bagefter kunne gå ud og fortælle befolkningen, at når man har vedtaget en eller anden lov herinde i folketinget, så er det meningen, at den skal overholdes, og så skal man i hvert fald ikke omgå de forskellige lovbestemmelser? Hvad er det, man egentlig gør? Man omgår en lovbestemmelse helt bevidst, ved at boligministeriet anlægger en fortolkning, og når fortolkningen kommer til afstemning, så stemmer man imod sin egen fortolkning for bagefter at gå ud og sige: den gælder alligevel.

Jeg synes, at folketinget gør sig til grin, hvis det ikke stemmer for et forslag, som oven i købet ombudsmanden har bedt om at få, og som kun fastslår den retstilstand, som både regeringen og venstre siger gælder i øjeblikket.

Johan Philipsen (V):

Det er vist formålstjenligt, at jeg gør et forsøg på at redegøre for, hvad der er mel og gryn i denne sag.

Når en formuegenstand kommer på tvangsauktion her i landet, så er den til fri rådighed for køberen med de begrænsninger, der er fastsat i anden lovgivning. Det vil overført på dette område betyde, at hvis en almenyttig bolig, der kommer på auktion, ikke skal være til fri rådighed, så burde en begrænsning være indført i boligbyggeriloven og ikke i ejerlejlighedslovgivningen. Det er ikke, og det har aldrig været meningen, at der skulle være en begrænsning i boligbyggeriloven. Lange forhandlinger, der har fundet sted om ændring i lovgivningen 2–3 gange, har ført til, at tre boligministre på stribet efter min mening meget korrekt – har fortolket loven, som den er.

Derfor er jeg nødt til at sige, at en eventuel tydeliggørelse som ønsket af ombudsman-

den i hvert fald ikke skal ske i ejerlejlighedslovgivningen. Fortolkningen er korrekt. Det modsatte ville i øvrigt føre til ganske uanede og uønskede konsekvenser, og en anden fortolkning er kun fremført med det ene formål at misbruge boligbyggerilovgivningen. Det er derfra, den strid stammer.

Må jeg så sige en anden ting. Vi har i real-kreditloven ganske klare regler for, hvor længe ikke-betalte ydelser kan bevare deres fortrinsstilling, og det gælder alle, det gælder også almenyttige boliger, uanset at vi på dette område har det specielle, at der er stats- og kommunegaranti for de lån, der ligger ud over den såkaldte 65 pct.s grænse. Jeg mener, at det fører til ganske uønskede tilstande, hvis vi fraviger det almindelige princip.

Jeg gentager, at når formuegenstande kommer på tvangsauktion, så er de til fri rådighed for køberen med de begrænsninger, som er fastsat i anden lovgivning, og der er ingen begrænsninger fastsat i boligbyggerilovgivningen, og der bør heller ikke være det.

Langsted (CD):

Vi har en særskilt mindretalsindstilling i betænkningen om dette lovforslag.

Jeg skal kort sige, at årsagen til, at vi agter at stemme for det foreliggende lovforslag, er, at vi selvfølgelig er enige med boligministeren i hans konklusion, lige så vel som fru Kirsten Jacobsen er det, men vi har en anden indstilling. Sagen er den, at vi mener, at folketingets ombudsmand har rejst en berettiget tvivl, og finder det rigtigst og ønskeligt, at der sker en lovændring. På denne baggrund finder vi det rigtigst, at den tvivl, som består om retstilstanden på dette område, bringes ud af verden gennem den foreliggende lovændring. Derfor anbefaler vi at stemme for forslaget.

Bjørn Poulsen (SF):

Da SF ikke er betænkingsberettiget, skal jeg komme med vores indstilling til dette lovforslag.

Vi stemmer imod dette lovforslag. Vi er ikke enige med forslagsstillerne. Vi mener absolut overhovedet ikke, at der skal tillades nogen som helst form for udstykning i ejerlejligheder.

[Bjørn Poulsen]

Da vi ikke i betænkningen har skrevet vores indstilling, skal jeg sige, at vi fuldt ud tilslutter os den indstilling, der er kommet fra DKP og Danmarks retsforbund og venstresocialisterne. Vi mener heller ikke, at vi skal have nogen ændring af retstilstanden på dette område for øjeblikket.

Så vil jeg sige en anden ting, og det er, at vi er absolut ét hundrede procent uenige i både den nuværende og tidligere boligministeres fortolkning af loven. Vi mener, at hele forarbejdet til loven siger det stik modsatte. Lovens tekst er efter vores mening også klar nok, idet den siger, at der ikke kan ske udstykninger, selv om et almennyttigt boligselskab har været på tvangsauktion.

Vi stemmer imod lovforslaget ved tredje behandling. Vi mener, at det ville være noget af det værste, der overhovedet kunne ske, hvis man kunne gå hen en dag og begynde at udstykke et tidligere almennyttigt boligselskab til ejerlejligheder.

Kaj Hansen (DKP):

Jeg skal først i overensstemmelse med betænkningen sige, at kommunistisk parti stemmer imod det lovforslag, der er fremsat af fremskridtspartiet. Hensigten er jo ganske tydelig fra fremskridtspartiets side. Hvis der skulle vise sig en eller anden mulighed, så ville man gerne have almennyttige boliger udstykket i ejerlejligheder. Den sag er temmelig klar.

Jeg er tilfreds med, at der kan samles et flertal i folketinget for at stemme imod dette lovforslag.

Derimod er jeg ikke særlig tilfreds med, at boligministeren har fået anledning til i selve betænkningen at sige noget i retning af det, der står i fremskridtspartiets lovforslag. Det er et mærkeligt princip, boligministeren følger i denne sag; det går åbenbart ud på, at har man én gang trådt i spinaten, så skal man bare fortsætte med det.

Jeg synes, det for så vidt er meget betænkeligt, at boligministeren vil opkaste sig til dommer over, hvordan en lov skal fortolkes, som det gøres i bemærkningerne i betænkningen. Jeg kan ikke se, at man skulle tillægge boligministeren nogen som helst større kompetence end ethvert andet medlem her i dette folketing. Derfor er det i virkeligheden lidt anmassende fra boligministerens side, at

vi skal have boligministerens fortolkning i en betænkning, som kommer fra boligudvalget. Det er ikke noget, der kommer fra boligministeriet, det kommer fra folketingets boligudvalg.

Men jeg vil være så optimistisk at hævde, at de bemærkninger, som boligministeren har givet udtryk, hverken vil få vægt eller værdi, hvis det skulle vise sig på et eller andet tidspunkt, at domstolene kom til at tage stilling til dette spørgsmål. Jeg synes, boligministeren i og for sig har givet et direktiv, som går helt i den modsatte retning af, hvad der burde være socialdemokratiets politik på dette område.

Med disse bemærkninger skal jeg yderligere opfordre til at forkaste lovforslaget.

Arne Bjerregaard (KrF):

Boligministeren er jo en charmerende mand, og man må formodentlig om et øjeblik se boligministeren med hele sin charme fortælle heroppe fra talerstolen, at han er enig i lovforslaget, men af politiske grunde finder han det bedst at lovgive gennem en ministeriel bemærkning i en betænkning.

Jeg må nok sige, at det er en ny fremgangsmåde i lovgivningen. Nu kan vi snart afskaffe domstolene, idet ministre efterhånden kan gøre det ud for domstole. Her søger man at overtage domstolenes beføjelse og udlægge, hvorledes en lov skal fortolkes, i stedet for, som det er det almindelige, at ændre de bestemmelser i loven, hvor det kan være svært at tolke loven klart nok. Men det har ministeren altså ikke ønsket.

Det er en helt ny fremgangsmåde igennem en bemærkning i en betænkning at ville ændre en lovgivning. Men vel, vi har jo også fået en ny regering.

Niels Helveg Petersen (RV):

Jeg vil gerne beklage, at jeg undlod at melde mig i rette tid.

Jeg vil gerne sige om denne sag, at jeg synes, den blæses meget højt op. Der er efter min mening forskel på jura og juristeri, og der er efter min mening, som sagen i dag ligger, ingen tvivl om, hvad der er gældende ret.

Efter at ombudsmanden har afgivet sin udtalelse, mener jeg, at enhver tvivl er fjernet, og at den fortolkning, som regeringen

[Niels Helveg Petersen]

har anlagt, er holdbar. Derfor mener vi ikke, at der er nogen grund til at lovfæste denne fortolkning. Der findes jo utallige områder inden for vores lovgivning, hvor der kan rejses tvivl, men hvor det alligevel må findes ufornuddent at gennemføre egentlige lovændringer. Til gengæld vil jeg sige, at en forkastelse af dette forslag selvsagt ikke af nogen kan anvendes til at så tvivl om den fortolkning, der anlægges.

Jeg indstiller lovforslaget til forkastelse.

Wilhelm (VS):

Da boligminister Erling Olsen tiltrådte sidste efterår, startede han med at erklære, at hvis der blev begået fejl i boligministeriet, så skulle man tage og indrømme dem. Derefter skyndte han sig at indrømme en fejl, som boligministeriets embedsmænd aldrig havde begået, og påstod – simpelt hen under pression fra højre – at boligudvalget var blevet vildført, hvad vi aldrig var blevet, i spørgsmålet om skorstensfejrcirkulæret. Med det resultat, at boligministeriets embedsmænd, efter hvad man kunne læse i avisen, gav ham den håndfæstning, at han ikke skulle møde op i noget samråd uden en embedsmand ved sin side i fremtiden.

Derimod vil han ikke den dag i dag erkende den fejl, boligministeriet faktisk er kommet til at begå i sin fortolkning af denne sag.

Det, der er sket her, er, at en embedsmand – og det synes jeg ikke man skal hænge nogen op for, de er tit overbebyrdede og nedkørte i det ministerium – er kommet til at huske forkert. Han sad i en teknikerkommission før boligforliget i 1966 og var med til at skrive en paragraf, som ville indeholde den mulighed, boligministeren nu siger gælder. Denne paragraf blev bevidst taget ud. Det blev helt bevidst fjernet, at almennyttige boliger efter salg skulle kunne udstykkes. Hvis man ønsker at slå det efter, så kan man se, at den radikale ordfører, fru Else Merete Ross, dengang beklagede, at denne mulighed var blevet fjernet. Hun beklagede, at denne mulighed var blevet fjernet, for de radikale ville gerne have haft, at den stod der. Men den blev fjernet, og det var helt bevidst. Det erkendte de radikale dengang, men tilføjede, at man godt kunne stemme for forslaget alligevel.

Hvis det ikke er tilstrækkeligt, så kan man jo tage den pågældende embedsmand, nuværende kontorchef Brigsted, der, imens dette var dugfrisk i erindringen, mindre end 2 måneder efter 1966-boligforliget skrev i Juristen:

»Selv hvor samtykke til afhændelse undtagelsesvis måtte blive givet, er det imidlertid udelukket at omdanne lejlighederne til ejerlejligheder.«

Det drejer sig netop om ejendomme opført af almennyttige boligselskaber, det drejer sig lige præcis om den paragraf, der her er tale om.

Ministeriets embedsmænd er altså kommet til at vildlede boligminister Hove. Det burde man have rettet, men det vil man ikke.

Det, man nu gør, er noget andet. Jeg vil ikke sige, at det er lovgivning ad bagdøren, for det, vi rent faktisk kommer til at stemme om, er ikke boligministeriets udkast til betænkning, men det er fremskridtspartiets og de konservatives forslag om, at det skal være muligt at udstykke ejendomme opført som almennyttige boliger, efter at de er frasolgt, og det bliver stemt ned. Det er det, vi rent faktisk beslutter. Men det, man har forsøgt fra socialdemokratiets og fra boligministeriets side, det er at lave lovgivning ad bagdøren.

Boligministeriet kom med et udkast til betænkning, som ligger på denne sag som bilag 1, hvor man ville have, at udvalget tilsluttede sig boligministeriets opfattelse. Jeg ved godt, at boligministeren undskyldte det med, at han havde hørt noget om, at nogen i boligudvalget ønskede en sådan juridisk bistand fra ministeriet, men så snart han var ude ad døren, dementerede boligudvalgets formand, der også er socialdemokrat. Han ville i hvert fald ikke tage ansvar for denne indblanding, for hverken han eller andre i udvalget havde bedt om denne bistand.

Når boligministeriet forsøger at få udvalget til at sige, at man er enig med ministeriet i en fortolkning, så er det et forsøg på lovgivning ad bagdøren, og så synes jeg egentlig ikke, at udtryk som »undergravning af det parlamentariske demokrati« er helt ved siden af. Det, man i virkeligheden gør her, er, at man siger: det er ligegyldigt, at der står i loven klart og tydeligt, at ejendomme opført af almennyttige boligselskaber ikke kan udstykkes, for vi kan bare sætte en eller anden embedsmand til inde i hjernekisten at rode no-

[Wilhelm]

get frem, der har stået et andet sted engang, så gælder det, selv om det blev frafaldet den gang i 1966, selv om det aldrig blev vedtaget, selv om det bevidst blev skudt ud. Det er forsøg på lovgivning ad bagdøren, og det er det samme som at sige: det er flintrende ligegyldigt, hvad der står i disse love, vi kan helt tilsidesætte denne forsamling, vi kan afskaffe den, for boligministeren kan da bare aftale med sine embedsmænd, hvad der nu er hensigtsmæssigt.

Jeg mener, at der foreligger en interessant situation, også juridisk naturligtvis, bl. a. fordi dette bilag I ligger der. I dette bilag I har boligministeren ønsket at udvalgets flertal skulle gå ind på at skrive, at man var enig i ministeriets udlægning af sagen. Men det blev jo ikke resultatet. Den opfordring har ligget der, det bilag ligger der, men det har end ikke flertallet i udvalget bestående af regeringspartierne villet være med til, for det er ikke det, der kom til at stå i betænkningen. Man har faktisk afvist den henstilling, der kom fra regeringen, om at sige sådan og sådan fra udvalgsflertallets side. Det er da ganske interessant.

Det, der står tilbage i betænkningen, er, at boligministeren har sagt, at det er nu hans fortolkning. Det bliver ydermere lattervækende ved, at det ikke engang er rigtigt, for boligministeren har samtidig sagt til pressen – og det kan man finde i fremtiden, hvis man ønsker disse fortolkningsbidrag – at han erkender, at der er fortolkningsstrid og usikkerhed, men det, regeringen ønsker, er at opretholde usikkerheden om denne paragraf. Det er han citeret for vidt og bredt, og jeg har også selv hørt ham sige det. Alligevel skriver han i betænkningen, at han er helt sikker på, at det skal fortolkes strikte i modstrid med den klare ordlyd i selve lovteksten.

Jeg mener derfor, det er rigtigt, hvad det mindretal, vi deltager i, har skrevet i betænkningen: vi ønsker ikke nogen ændring af denne lov, den er stjerneklar i forvejen, der står klart og tydeligt, at ejendomme opført af almenyttige boligselskaber ikke kan udstykes. Det kan ikke siges tydeligere. Når forhistorien i øvrigt viser, at det er ganske bevidst, at det står sådan, så kan det ikke gøres tydeligere. Derfor er vores indstilling forkastelse af lovforslaget, netop med den begrundelse, at vi ikke ønsker retstilstanden ændret.

Boligministeren er jo begyndt at sige, at vi har vigtigere ting at tage os for, og det er jo ingenting at diskutere. Jeg vil godt understrege, at det er ministeriet og regeringen, der har rejst dette problem, det er ikke os. Det var den tidligere boligminister, der blev lokket på glatis og lige pludselig begyndte med – på baggrund af denne fejlfortolkning og dette hjernesvind – at true lejere i det almenyttige byggeri, i strid med loven, med at lejlighederne kunne udstykkes. Det er boligministeriet, der har rejst dette problem, det er såmænd ikke os andre.

Til allersidst, bortset fra alt dette pindehuggeri på det juridiske område: det mest interessante er selvfølgelig det politiske indhold. Det mest interessante er, at her er – jeg vil godt indrømme delvis ved et held – en lovparagraf vedtaget for 13 år siden, der støtter lejerne, hvis de er ude i vanskeligheder med deres huslejer, som sikrer dem mod, at deres boligafdelinger kan blive udstykket i ejerlejligheder, hvis de går økonomisk ned. Jeg vil godt indrømme, at det er lidt af et held, og det er lidt af en tilfældighed, for den situation havde man givetvis ikke forudset i 1966, men sådan er nu altså den paragraf. Det er meget sjældent, man finder en paragraf til støtte for lejere her i landet. Her var der altså en.

Det politisk interessante er så, at socialdemokratiet har gjort alt, hvad man kunne, for at undergrave den sikring af lejerne i det almenyttige byggeri, der lå i denne bestemmelse, har mistænkeliggjort bestemmelsen, har forsøgt at forvride fortolkningen af den, har gjort alt undtagen det eneste, som de netop ikke tør, nemlig at stille sig op og foreslå, at loven skal ændres efter deres hensigt. Det tør man ikke, for man kender godt reaktionen, man kender henvendelsen fra disse nogle og tyve socialdemokratiske borgmestre fra de områder, som ville blive ramt af dette her, der henvendte sig sidste år og sagde: det kan vi simpelt hen ikke bære. Derfor forsøger man med alle mulige krumspring at få det samme resultat frem uden at skulle stemme om en egentlig ændring af denne lov. Det er selvfølgelig det politisk interessante, at socialdemokratiet melder sig som de første til at undergrave den lejerbeskyttelse, der lå i denne paragraf, og det er selvfølgelig det væsentlige. Men så må de op og stå på den, så må de op og sige: o.k., vi stemmer for den

[Wilhjelm]

ændring. Det kan ikke nytte noget, de prøver endnu en gang at komme ad bagdøren.

Jeg vil fastholde, at det, der stemmes om i dag, det er slet og ret, om der skal åbnes op for den udstykningsmulighed. Og det, der bliver stemt ned her i dag med et klart og tydeligt flertal, hvis man kan tro, hvad folk har sagt til betænkningen, det er at åbne op for denne udstykningsmulighed. Den bliver definitivt stemt ned i dag, og alle boligministerens modstridende udtalelser til betænkningen her, til udvalget, til pressen – somme tider vil han bevare usikkerheden, og somme tider siger han, han er sikker på en fortolkning, der aldrig har passet på denne lov, men på teknikerudvalgets betænkning, der gik forud – er værdiløse i forhold til dette, at nu bliver der stemt nej til, at denne lov kan benyttes til udstykning efter tvangsauktion af almennyttige boliger.

Keld Andersen (KF):

Jeg synes, det er nogle ganske overordentlig interessante krumspring, man har foretaget i denne sag for at forhindre, at det lovforslag, vi her har til tredje behandling, bliver vedtaget. Jeg tænker på, hvad der er foregået i folketingets boligudvalg i samråd med boligministeren, hvad der er sagt og skrevet i pressen og udtalt i radio og TV. Vi må konstatere, at der altså er et flertal imod at vedtage lovforslaget. Hvad består så det flertal af? To af partierne, nemlig regeringspartierne, ønsker ikke at støtte lovforslaget, fordi man ikke finder en lovændring påkrævet. Man er af den opfattelse, at boligselskaberne i tilfælde af tvangsauktion kan udstykes i ejerlejligheder. Resten af flertallet henter man fra partier, der har den diametralt modsatte opfattelse, der stemmer imod lovforslaget, fordi man ikke ønsker, at boligselskaber skal kunne udstykkes til ejerlejligheder i tilfælde af en tvangsauktion. Samtidig kan vi konstatere, at der i virkeligheden er et flertal i folketingssalen for lovforslaget, men det kommer bare ikke til udtryk.

Jeg vil gerne sige, at jeg har meget, meget let ved at forstå folk uden for dette hus, hvis de giver udtryk for i forbindelse med den slags lovforslag, at de ikke fatter, hvad det er, vi lovgiver for herinde. Jeg opfordrer endnu en gang til, at man stemmer for lovforslagets vedtagelse.

Boligministeren (Erling Olsen):

Ja, det er en mærkelig sag. Ikke siden jeg i sin tid duellerede med hr. Niels Westerby i den hedengangne Studenterforening, har jeg været inde i en sag, der har så meget politik, så megen jura og så lidt realiteter som denne her.

Udgangspunktet for sagen er, at vi har en lov, den ligger tilbage i tiden, og spørgsmålet er: hvordan skal den fortolkes? Min forgænger har spurgt sine eksperter i ministeriet: hvordan skal den fortolkes? Og de har enstemmigt sagt: den skal fortolkes på den måde, at når en almennyttig bolig bringes på tvangsauktion, så dør den som almennyttig, genfødes under nye forudsætninger, og herefter kan den udstykkes.

Denne fortolkning passer ikke hr. Wilhjelm, for den gør det vanskeligere for ham at sige til sine meningsfæller rundt omkring, at de bare skal lave huslejeboycot, så kan de få ejendommen billigere. Vor fortolkning gør det noget dyrere for dem, og derfor – eller måske ikke derfor, måske også, fordi hr. Wilhjelm har en anden opfattelse af loven, støttet af de punkter, hr. Wilhjelm anførte – siger hr. Wilhjelm: den kan fortolkes anderledes. Det har hr. Wilhjelm lov til at mene, og de eneste, der kan afgøre det, er domstolene. Det kan vi ikke afgøre her i folketinget, det kan heller ikke afgøres ved, at et folketingsudvalg skriver, hvordan det mener at loven skal fortolkes, det er et domstolsproblem, det må domstolene tage sig af.

Ja, siger hr. Wilhjelm så, men det er jo ikke sikkert, at det kommer op, for hvis der nu sidder en dommer, der mener det samme som boligministeriet – og jeg har dårlig fantasi til at forestille mig, at der sidder tinglysningdommere med andre meninger, de bliver jo skolet, inden de kommer igennem, og vil formentlig nok anlægge samme betragtning, som vi gør i boligministeriet – ja, så glider sagen ganske roligt igennem instanserne, og så bliver ejendommen udstykket. Hvis der derimod skulle komme til at sidde en dommer, der mener det samme som hr. Wilhjelm, så kunne det gå anderledes, så kunne bestemmelsen blive prøvet, men sidder der en, der mener det samme som boligministeriet, så bliver den ikke prøvet. Derfor rejser hr. Wilhjelm sagen over for ombudsmanden, og

[Boligministeren]

derfor kommer vi ind i sagen på denne mærkelige måde.

Det er helt stringent og rigtigt set fra hr. Wilhjelm's synspunkt. Sagen går til ombudsmanden, og ombudsmanden siger: ja, det kan være, boligministeriet har ret, det kan være, hr. Wilhjelm har ret. Han vil ikke afgørende sige, hvem der har ret. Jeg læser det nærmest, som om han synes, boligministeriet har ret, men all right . . . (*Munterhed*). Ja, sådan har jeg altså læst det, men det kan jo læses forskelligt. Hr. Wilhjelm har fået en anden opfattelse. Men igen: det er domstolene, der bestemmer det.

Ombudsmanden siger: skulle vi ikke prøve at få den sag afklaret, enten gennem en domstolskendelse eller, hvis der ikke kommer en sådan, gennem en lovændring? Så vil vi have fjernet den juridiske tvivl, for så får vi enten en lovændring eller en domstolsafgørelse.

Nu kan det med den regering, vi har fået, komme til at ligge meget, meget tungt med at få en domstolsafgørelse, for med den boligpolitik, vi fører, så havner sociale boligseksker jo ikke på tvangsauktion. Derfor er det naturligt, at man siger: skal vi så ikke prøve at få det op i salen og få det afgjort. Det er også meget stringent og rigtigt af hr. Keld Andersen og fru Kirsten Jacobsen at rejse sagen gennem fremsættelse af et lovforslag. Vi må sige: ja, det er rigtigt, folketingets ombudsmand har helt ret i, at en lovændring kunne fjerne den juridiske tvivl, men den kunne skabe en politisk tvivl, nemlig om, hvad socialdemokratiet vil med det almennyttige byggeri. Det er lige præcis den tvivl, hr. Wilhjelm vil skabe. Han tror, at han ved sammen med fru Kirsten Jacobsen at bringe det frem her får bragt os i gyngen. Nå ja, det må hr. Wilhjelm jo mere sig med, selv om han nok bruger noget af folketingets kostbare tid. Men vi vil ikke i dette tilfælde erstatte en juridisk tvivl med en politisk tvivl. Vi kan fjerne den juridiske tvivl, men så skaber vi politisk tvivl. Selv om vi har megen respekt og sympati for ombudsmandens institution og person, så må vi sige, at det er trods alt folketingets ombudsmand og ikke ombudsmandens folketing, og derfor vil vi i dette tilfælde efter omstændighederne lade hensynet til at undgå politisk tvivl føre til, at vi kommer til at leve med en juridisk tvivl, som ikke får nogen som helst praktisk betydning. Så længe man holder denne regering ved lige

– og det vil man gøre i mange år – så er der sørget for det sociale boligbyggeri.

Kirsten Jacobsen (FP):

En ting må man medgive boligministeren. Han har øvet sig længe på det her, og jeg må også sige, at hvis man ser det ud fra den ret vanskelige – for ikke at sige umulige – situation, boligministeren var i, da han gik herop, så gjorde han det eminent. Der fandtes ingen hernede i salen, som ikke syntes, det var virkelig vittigt, hvad boligministeren sagde.

På den anden side er vi også i den situation, at vi ikke skal bedømme boligministeren på, om han er vittig eller ej. Det er egentlig ikke det, det drejer sig om, men det er selvfølgelig meget morsomt ind imellem her i salen også at høre en tale, som får én til at trække lidt på smilebåndet.

Jeg synes, det er ret fantastisk, hvad boligministeren står heroppe og siger. Vi har en fortolkning i boligministeriet, siger han, og den har vi fortsat, den fortolkning passer ikke hr. Wilhjelm, fordi hr. Wilhjelm har nogle andre politiske forudsætninger, end vi har i boligministeriet, og derfor er det klart, at hr. Wilhjelm aktionerer. Nu har boligministeren jo lejlighed til at stemme for sin egen fortolkning, og så var det da meget nemmere at rejse sig op og gøre det. Så havde boligministeren samtidig tilkendegivet over for hr. Wilhjelm helt klart og kontant, at hr. Wilhjelm og boligministeren ikke var enige om fortolkningen af denne bestemmelse.

Jeg synes også, boligministeren skal holde op med at stå og sige til os, at det er et domstolsanliggende. Boligministeren ved lige så godt som jeg, at denne sag er der ingen der er berettiget til at anlægge ved nogen domstol i dette land. Den eneste part, som overhovedet kunne tænkes at være berettiget, ville aldrig drømme om at anlægge den, for det er nemlig den mand, der har købt den ejendom på en tvangsauktion. Han har kun ét eneste formål, nemlig at udstykke den, og derfor ville han naturligvis aldrig nogen sinde anlægge en retssag med det formål, at det skulle blive ham forbudt at anvende ejendommen til det formål, han har købt den til. Det ved boligministeren lige så godt som jeg.

Det kan vel heller ikke være rigtigt, at vi skal lovgive her i landet for bagefter at lade lovgivningen være afhængig af, hvilken op-

[Kirsten Jacobsen]

fattelse forskellige dommere i forskellige tinglysningskontorer rundt omkring i landet har. Skal vi lade lovgivningen være afhængig af, om dommerne er enige med boligministeren eller de er enige med hr. Wilhjelm? Det synes jeg nok er en falliterklæring, hvis man allerede i folketinget tilkendegiver, at man har den opfattelse, selv om den naturligvis er meget morsom.

Nu har vi i hvert fald fået slået fast her, at det, boligministeren mener, er, at han ønsker ikke at løse den juridiske tvivl, for så skaber han politisk tvivl. Ja men hr. boligminister, så har jeg et forslag, som løser både den juridiske tvivl og den politiske tvivl, og det må da være bedre for boligministeren. Men jeg kan godt se; at mit forslag nok bringer ham i vanskeligheder et andet sted. Boligministeren kunne jo bare komme med et lovforslag vedrørende boligbyggeriloven, som klart tilkendegav, at socialdemokratiet og regeringen og boligministeren ikke ønsker at lade almennyttige selskaber gå på tvangsauktion. Det kan man da gøre i forbindelse med boligbyggeriloven, det kan man da gøre ved finansieringen, over driftsstøtten osv. Men jeg er godt klar over, at det bringer boligministeren i en anden vanskelig situation, for han skal jo have den anden del af regeringen med, og det kommer den nok ikke dér – specielt ikke, når boligministeren har fortalt os, at denne regering kommer til at vare mange år. Så kommer boligministeren derhen, at selv om han egentlig ønskede at løse den politiske tvivl, så kan han ikke.

Men er det egentlig grund nok til at sige: når vi ikke kan løse alle problemerne, så nægter vi at løse nogen af dem. Jeg synes, boligministeren skulle tage tyren ved hornene og sige: nu giver vi os i hvert fald til at løse den ene halvdel af dem, og så må vi acceptere, at så længe vi har en regeringspartner, må vi lade den politiske tvivl hænge i luften. Så kan boligministeren jo inden for regeringen søge, om han kan løse det problem. Det er det rigtige sted at løse det, hr. boligminister, ikke ved at skabe en juridisk uklarhed.

Johan Philipsen (V):

Jeg har i en årrække haft megen sympati for kristeligt folkepartis boligordfører, men nu sætter han mig unægtelig i vanskeligheder ved at påstå, at vi bør forsøge at ændre en

lov, som vi ved utallige forhandlinger har opfattet ganske ens. Det være sagt uden stor bebrejdelse over for hr. Arne Bjerregaard. Jeg har ikke lagt mærke til, at kristeligt folkeparti har opfattet de forhold anderledes, end vi har gjort det hele tiden. Jeg må fastholde den fortolkning, som jeg gav udtryk for i første omgang.

Jeg skal bare i anledning af hr. Wilhjelmsharceleren over forskellen imellem bilag 1 og betænkningen sige, at betænkningen er skrevet sådan, som jeg ønskede det, at boligudvalget som sådant ikke tager stilling til fortolkningen i betænkningen, men vi giver udtryk for vor politiske vilje.

Må jeg gentage: en formuegenstand, der kommer til tvangsauktion, er til fri rådighed for køberen med de begrænsninger, som er fastsat i anden lovgivning, og vi ønsker ingen begrænsninger i boligbyggerilovgivningen.

Wilhjelm (VS):

Både boligministeren og nu hr. Johan Philipsen klynger sig til begrebet tvangsauktion. Det samme gjorde man i første runde, da boligministeriet skulle forsvare den fortolkning, der ikke rigtig passede med lovens bogstav og dens forudsætninger. Da klyngede man sig til begrebet tvangsauktion, men læg så mærke til, hvad der efterhånden er dukket op i de store dynger, der ligger på denne sag. Der er dukket en erkendelse op fra boligministeriet om, at man ikke kan opretholde det skel. Der er ingen forskel på situationen efter tvangsauktion og anden form for afhændelse af disse afdelinger, og det er jo heller ikke tvangsauktion, boligministeren taler om i betænkningen. Han siger, at bestemmelsen kun gælder, så længe disse ejendomme tilhører et almennyttigt boligselskab. Om ophøret af dette forhold skyldes tvangsauktion eller skyldes anden form for afhændelse, er boligministeren godt klar over at man ikke kan skelne imellem. Ikke desto mindre går han herop og taler om tvangsauktioner, som om det var noget særligt. De særlige bestemmelser om en skelnen, der måtte være dér, har man for længst erkendt – man kan få bilagsnumrene bagefter, hvis man ønsker det – overhovedet ikke kan opretholdes.

Så siger boligministeren, at jeg hævder, at loven kan tolkes anderledes. Nej, jeg hævder, at der står i loven – og det kan enhver gå

[Wilhelm]

hen og slå op, den står derhenne - »ejendomme opført af almennyttige boligselskaber kan ikke udstykkes«. Det er skrevet undtagelsesfrit, det er skrevet helt bevidst. Det fremgår af den bestemmelse, boligministeren ønsker at indfortolke, som var på bordet og blev fjernet, og det fremgår af Else Merete Ross' udtalelser dengang. Den eneste, der kommenterede dette problem, siger klart og tydeligt, at hun beklager, den blev fjernet, men det erkender og accepterer hun. Endelig fremgår det af daværende ekspeditionssekretær Brigsteds artikel i Juristen dengang, at der undtagelsesfrit er en bestemmelse om, at selv efter enhver form for afhændelse kan disse ejendomme ikke udstykkes. Det er også logisk nok, for det, man har ønsket, var, at den støtte, der er givet én gang, aldrig skal kunne kapitaliseres, det var det, der var begrundelsen. Derfor er de i al fremtid, uanset hvor mange tvangsauktioner de kommer på, undtaget fra det her.

Så kommer boligministeren og siger: ja men den kan jo afgøres ved domstolene. Nej, hr. boligminister, det kan det lige præcis ikke, for boligministeriet har selv meddelt, at det er mere end tvivlsomt, om lejere er berettiget til at rejse en sag om noget, de opfatter som ulovlig udstykning i ejerlejligheder, for de er jo ikke part i en sådan sag, idet deres lejekontrakter formelt løber videre. Derfor er der altså denne skævhed, og det var vel en af grundene til, at ombudsmanden overhovedet ville beskæftige sig med sagen. Han indså, at dette kunne køre igennem, uden at nogen var berettiget til at rejse sag, hvis det var den side, de ønskede at forsvare.

Endelig til sidst: boligministeren taler om, at hvis man her skabte juridisk klarhed ved at mande sig op til at stemme for det, som man af politiske grunde ønsker at ændre i loven, så ville man samtidig skabe politisk tvivl om socialdemokratiets hensigter med almennyttigt byggeri, og det ønsker man ikke, men det er selvfølgelig det, jeg er ude på.

Jeg har ikke skabt nogen politisk tvivl om socialdemokratiets hensigt. Det er ikke mig, der lige pludselig begyndte at udbasunere, at hvis lejerne ikke opførte sig ordentligt, og hvis deres afdelinger ikke kunne kradse huslejen ind osv., kunne lejlighederne efter en tvangsauktion blive udstykket i ejerlejligheder. Det er da ikke os, der er begyndt på det. Det er da socialdemokratiet, der har skabt

denne politiske tvivl, som efterhånden ikke længere er nogen tvivl, da man klart og tydeligt kan se hensigten fra socialdemokratiets side; også efter at fejlene er fuldstændigt dokumenteret, kan man se hensigten, når en ny boligminister insisterer på at opretholde disse fejl til trods for hans tiltrædelseserklæring om, at fejl i hans ministerium sandelig skulle indrømmes.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslaget
forkastedes, idet 39 stemte for, 93 imod.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Tredje behandling af:

Forslag til lov om ændring af købeloven. (Forbrugerkøb).

(Lovforslag nr. L 119. Fremsat 15/12 78. Første behandling 16/1 79. Betænkning 22/3 79. Anden behandling 27/3 79).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Annelise Gotfredsen (KF):

På det konservative folkepartis, fremskridtspartiets, centrum-demokraternes og kristeligt folkepartis vegne skal jeg ganske kort redegøre for vor stilling her ved tredje behandling.

Vi mener, som vi tidligere har redegjort for, at man burde have udsat denne lovgivning, til den endelige revision af købeloven skal finde sted. Vi finder, at vi har en brugbar og anvendelig købelov, og vi kan ikke godtage den uoverskuelighed, denne ændring vil medføre selv for fagfolk. Vi finder endvidere, at den foreslåede lov i for vidt omfang fratager folk retten til at indgå aftaler.

Endvidere mener vi, at det er et fejlagtigt forbrugerbegreb, som dette lovforslag har opstillet. Venstres ordfører anførte ved anden behandling, at man i tidligere lovgivning havde indført dette forbrugerbegreb. Ja vel, det er menneskeligt at fejle, men at fremture